Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KFIL/mdPespm-J/22
Názov predmetu	počiatky európskeho sociálneho a politického myslenia
Rozsah	2P
Počet kreditov	3
Vyučujúci	Mgr. Zuzana Zelinová, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Predmet je hodnotený priebežne, podmienkou je pozorná a aktívna účasť na hodinách, detailná znalosť primárnej a sekundárnej literatúry, schopnosť argumentovať a odborne diskutovať. Výsledná známka je súčtom bodov za vyššie uvedené aktivity študenta počas semestra.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

Predmet je hodnotený priebežne, podmienkou je pozorná a aktívna účasť na hodinách, detailná znalosť primárnej a sekundárnej literatúry, schopnosť argumentovať a odborne diskutovať. Výsledná známka je súčtom bodov za vyššie uvedené aktivity študenta počas semestra.

Záverečné hodnotenie

Záverečné hodnotenie je totožné s priebežným.

Výsledky vzdelávania

1. Vedomosti: Absolvovaním predmetu nadobudnú študenti teoretické vedomosti o dejinách sociálneho a politického myslenia, konkrétne o počiatkoch sociálneho a politického myslenia v archaickom Grécku, ktoré tvorí základ pre porozumenie myslenia klasického a v širších súvislostiach i súčasného.
2. Zručnosti: Študenti sú vedení k tomu, aby boli schopní nachádzať súvislosti medzi preberaným dejinným obdobím a ďalšími obdobiami, ako aj súvislosti s ostatnými oblasťami filozofie. Disponujú intelektuálnymi zručnosťami v oblasti analytického, kritického a koncepčného myslenia
3. Profesijné kompetencie: Absolvovaním predmetu študenti poznajú hlavné témy a problémy počiatkov politického myslenia, ovládajú základné praktické a metodologické vedomosti, ktoré slúžia ako základ pre prax a výskum.
4. Prenositeľné kompetencie: Absolventi predmetu dokážu transformovať konkrétne teoretické a praktické problémy do širších súvislostí, vedia analyzovať a interpretovať odborný text, efektívne využívať argumentačné stratégie prebraných autorov a kriticky vyhodnocovať ich argumenty.

Stručná osnova predmetu

Úvod do problematiky – archaické obdobie, základné problémy
Archaická epika – Homér (autorstvo, vznik a štruktúra eposov)

Archaická epika – Homér (štruktúra homérovského spoločenstva ako predobraz polis)
Archaická epika – Homér (distribučné chápanie spravodlivosti, kompetitívne zdatnosti)
Archaická epika – Hésiodos (autorstvo, štruktúra a hlavné témy Prác a dní)
Archaická epika – Hésiodos (politické myslenie u Hésioda, zákon a spravodlivosť)
Archaická lyrika – Sparta a Tyrtaios (historické pozadie, kľúčová úloha hoplitskej reformy)
Archaická lyrika – Atény a Solón (aténsky zákonodarcovia, politická štruktúra archaických Atén)
Archaická lyrika – Atény a Solón (Solónove reformy a ich neskoršie premeny)
Archaická lyrika – Theognis (nové aristokratické hodnoty a kritika oligarchie)
Archaická lyrika – Theognis (umiernenosť ako kľúčová kooperatívna zdatnosť)
Archaická filozofia – predsókratovci (politicko-etické motívy u tzv. predsokratikov)

Sylabus predmetu

Úvod do problematiky – archaické obdobie, základné problémy
Archaická epika – Homér (autorstvo, vznik a štruktúra eposov)
Archaická epika – Homér (štruktúra homérovského spoločenstva ako predobraz polis)
Archaická epika – Homér (distribučné chápanie spravodlivosti, kompetitívne zdatnosti)
Archaická epika – Hésiodos (autorstvo, štruktúra a hlavné témy Prác a dní)
Archaická epika – Hésiodos (politické myslenie u Hésioda, zákon a spravodlivosť)
Archaická lyrika – Sparta a Tyrtaios (historické pozadie, kľúčová úloha hoplitskej reformy)
Archaická lyrika – Atény a Solón (aténsky zákonodarcovia, politická štruktúra archaických Atén)
Archaická lyrika – Atény a Solón (Solónove reformy a ich neskoršie premeny)
Archaická lyrika – Theognis (nové aristokratické hodnoty a kritika oligarchie)
Archaická lyrika – Theognis (umiernenosť ako kľúčová kooperatívna zdatnosť)
Archaická filozofia – predsókratovci (politicko-etické motívy u tzv. predsokratikov)

Odporúčaná literatúra

PORUBJAK, M. 2019. Učebné texty k počiatkom sociálno-politického, právneho a etického myslenia v antickom Grécku. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 94 s. ISBN 978-80-8105-978-0.
PORUBJAK, M. 2018. Praktická protofilozofia Tyrtaia a Theognida. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 104 s. ISBN 978-80-8105-944-5.
KRATOCHVÍL, Z., BOUZEK, J. 1994. Od mýtu k logu. Praha: Herrmann & synové, 176 s., sine ISBN.
ROWE, CH. – SCHOFIELD, M. (eds.). 2005. The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought. Cambridge University Press, 776 s. ISBN 9780521616690.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, český, anglický jazyk

Poznámky

časová záťaž študenta: 90 hodín, z toho:
Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín
samoštúdium: 66 hodín